

Metoda cubului în lecțiile de limba și literatura română

Metodologia didactică, respectiv sistemul de metode și procedee didactice, care asigură atingerea obiectivelor informative și formative ale învățământului, constituie o componentă esențială a curriculumului școlar. Conceptul de *metodă de învățământ* își păstrează și în prezent semnificația originală, împrumutată din grecesul *methodos*, însemnând *drum spre, cale de urmat* în vederea îndeplinirii unor scopuri stabilite anterior.

Metodele de învățământ reprezintă căile alese de profesor, cu ajutorul cărora elevii sunt îndrumați să descopere viața, natura, lumea. Privite ca modalități de a proceda care tind să plaseze elevul în situații de învățare, mai mult sau mai puțin dirijate, metodele devin *căi de descoperire a lucrurilor descoperite* (G. N. Volcov)ⁱ. Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune *transformarea acesteia dintr-o cale de cunoaștere propusă de profesor într-o cale de învățare*ⁱⁱ realizată efectiv de elev în cadrul instruirii formale și nonformale, cu deschideri spre educația permanentă.

Criticile aduse instruirii prin metode expositive au condus la utilizarea mai puțin frecventă a acestora, față de ponderea deținută în trecut, când învățământul se baza aproape în exclusivitate pe transmiterea cunoștințelor. Ele se găsesc într-un proces de restructurare, în raport cu noile obiective ale învățării și cu existența altor modalități de instruireⁱⁱⁱ.

Dezideratele de modernizare și de perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcțiile sporirii caracterului activ al metodelor de învățământ, în aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ, în valorificarea noilor tehnologii instrucționale (e - learning), reușind astfel să se dezvolte întregul potențial al elevului.

Cerința primordială a educației, în perspectivă modernă, progresivistă, este, conform cu opinia lui Jean Piaget, „de a asigura o metodologie diversificată, bazată pe îmbinarea activităților de învățare și de muncă independentă, cu activitățile de cooperare, de învățare în grup și de muncă independentă”^{iv}.

Învățarea este o activitate care angajează efortul individual în deprinderea cunoștințelor. Cu toate acestea, relațiile interpersonale, de grup sunt un factor necesar apariției și construirii învățării personale și colective. Învățarea în grup exersează capacitatea de decizie și de inițiativă, asigură o participare mai activă, dinamizând procesul instructiv.

Metoda **Cubului** este o metodă care presupune exploatarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective, permițând abordarea complexă și integratoare a unei teme (descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează). Prin utilizarea ei se înlesnește analiza

unui subiect din diferite perspective, iar elevilor le dă șansa de a-și dezvolta competențele necesare unor abordări complexe. Poate fi folosită cu orice tip de subiect sau orice grupă de vârstă.

Modalitatea de realizare: Se realizează un cub ale cărui fețe pot fi acoperite cu hârtie de

culori diferite; pe fiecare față a cubului se scrie câte una dintre următoarele instrucțiuni:

DESCRIE, COMPARĂ, ANALIZEAZĂ, ASOCIAZĂ, APLICĂ, ARGUMENTEAZĂ.

Este recomandabil ca fețele cubului să fie parcurse în ordinea prezentată, urmând pașii de la simplu la complex.

Exemplificare:

Elevii vor fi grupați în șase echipe (câte una pentru fiecare față a cubului) la mesele de lucru. Participarea la completarea fișei comune va fi dirijată de profesor, care trebuie să încurajeze implicarea tuturor elevilor din grupurile constituite. La finalul exercițiului se va comenta și se va completa întreaga structură cu explicațiile de rigoare. Indicațiile extinse pentru cele șase fețe/ Sarcinile de lucru cerute sunt în legătură cu “Moromeții”, de M. Preda, caracterizarea lui Ilie Moromete:

- Descrieți. Definiște instanțele narative. Ce personaje vezi în relație cu Ilie Moromete? Ce

simți în legătură cu destinul lui? Ce sunete auzi în timpul lecturii romanului?

- Comparați. Comparați personajele Ilie Moromete și Ion, personajul lui Rebreanu.
- Asociați. Găsiți însușiri pentru Ilie Moromete și le asociați cu citate.
- Analizați. De ce nu există o relație bună între Ilie Moromete și fiii săi, sau cu alte personaje din roman?
- Aplicați. Continuă romanul spunând ce crezi că s-ar fi întâmplat dacă fiii săi nu ar fi fugit toți trei la București?
- Argumentați. Pro sau contra. Luati o poziție și folosiți orice fel de argumente logice pentru a pleda în favoarea sau împotriva subiectului: „Domnule,... eu totdeauna am dus o viață independentă”.

Puncte tari: solicită gândirea elevului, acoperă neajunsurile învățării individuale, oferă elevilor posibilitatea de a-și dezvolta competențele necesare unor abordări complexe, din perspective diferite, dezvoltă abilitățile de comunicare, nu limitează elevului exprimarea părerilor sau a punctelor de vedere , lărgeste viziunea asupra temei.

Puncte slabe: cu cât grupul de elevi este prea mare, scade eficiența și se poate stabili cu dificultate contribuția fiecărui elev la rezolvarea sarcinilor de lucru, deoarece unii muncesc și pentru alții sau domină grupul anulând colaborarea echitabilă.

- ⁱ M. Ionescu, I. Radu, (coord.), Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj – Napoca, ediția a II-a, p. 126.
- ⁱⁱ S. Cristea, Dicționar de termeni pedagogici, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998, p.303
- ⁱⁱⁱ I. Cerghit, Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006, p. 119
- ^{iv} Apud I. Cerghit, op. cit., p. 54.

Prof. Daniela Andrei
Colegiul Economic „Delta Dunării” Tulcea